

Pfv.II.20.905/2014/4.

A Kúria a felperesnek, az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű, a IV. rendű, a V. rendű, a VI. rendű, a VII. rendű, a VIII. rendű, valamint a IX. rendű alperesek ellen házastársi közös vagyon és ingatlan használat rendezése iránt a Gyulai Járásbíróság előtt 7.P.20.147/2013. számon megindított és a Gyulai Törvényszék 2.Pf.25.757/2013/7. sorszámú ítéletével befejezett perében a fenti sorszámú jogerős ítélet ellen az I. rendű alperes által 26. sorszámmal benyújtott felülvizsgálati kérelem alapján az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 90.200 (kilencvenezer-kettőszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az I. rendű alperes a perrel felmerülő egyéb költségét maga viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet tényállása szerint a felperes és az I. rendű alperes házassági életközössége véglegesen és mindenre kiterjedően 2010 novemberében szűnt meg. A II.-III.- IV.- V. rendű alperesek a felperes és az I. rendű alperes gyermekei. A VI.- VII.- VIII. és

IX. rendű alperesek a perbeli ingatlanokon vagyoni értékű joggal rendelkező, az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogosultak.

A házastársak családi gazdálkodóként mezőgazdasági tevékenységet folytattak, ezért házassági életközösségük alatt több - mezőgazdasági célú - ingatlant (földterületet) vásároltak. Az ingatlanok részben a felperes és I. rendű alperes közös tulajdonaként, részben pedig a II.- III.- IV. és V. rendű alperesek tulajdonaként és az I. rendű alperes, vagy a felperes és az I. rendű alperes haszonélvezeti jogával terhelten kerültek az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre.

A házassági életközösség megszűnése óta a peres felek utolsó közös lakásában, a L., T. 17. szám alatti ingatlanban a felperes él. A közös vagyonhoz tartozó, illetve a haszonélvezettel terhelt földterületeken a felperes és az I. rendű alperes gazdálkodik, a felperes használja az e.-i 189/3 helyrajzi számú ingatlan kb. 1/2 részét, a L., 056/8. helyrajzi számú ingatlant, a L., 056/7 helyrajzi számú földterület tanyához közelebb eső, kb. 1/2 részét, a 060/29 helyrajzi számú, a 042/46 helyrajzi számú, a 042/47 helyrajzi számú és a 0191/23 helyrajzi számú földterületet. Az I. rendű alperes használatában áll az e.-i 189/3 helyrajzi számú földterület tanyától távol eső, kb. 1/2 része, a l.-i 056/7 helyrajzi számú ingatlan tanyától távolabb eső, kb. 1/2 része, az e.-i 191/18 helyrajzi számú, 189/18 helyrajzi számú és a k.-i 0209/25 helyrajzi számú ingatlan.

Az életközösség megszűnését követően a földterületek használatával kapcsolatban a felek között vita alakult ki. Az I. rendű alperes több birtokvédelmi eljárást kezdeményezett.

A Gyulai Törvényszék 9.Pf.25.455/2012/2. sorszámu jogerős ítéletében megállapította, hogy az I. rendű alperes haszonélvezetével terhelt perbeli ingatlanokat a házastársi életközösség alatt szerezték a házastársak és a haszonélvezeti jog olyan vagyoni értékű jog, amely - az ingatlan-nyilvántartásba feltüntetett állapottól függetlenül - közös vagyont képez, ezért az ebből fakadó jogosítványokat, így a birtoklás és a használat jogát a felperes és az I. rendű alperes közösen gyakorolhatja.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az I. rendű alperes ingatlannyilvántartás szerinti kizárólagos tulajdonát képező k.-i 0209/25 helyrajzi számú, az e.-i 0191/18 helyrajzi számú és a l.-i 056/8 helyrajzi számú ingatlanok eszmei 1/2 része a Csjt. 27. § (1) bekezdése alapján házastársi közös vagyon jogcímén őt megilleti, míg az e.-i 0191/23, 189/18 és 189/3, a l.-i 060/29 és 056/7 helyrajzi számú ingatlanok vonatkozásában az I. rendű alperes ingatlannyilvántartásba bejegyzett haszonélvezeti joga közösen illeti meg őket. Kérte, hogy a bíróság a közös vagyont

képező, illetve a közös haszonélvezeti jog alapján használandó földterületek használatát rendezze. A használat rendezésének módjaként kérte, hogy az e.-i 0189/3 és a l.-i 056/7 helyrajzi számú ingatlan 1/2 részét használhassa, továbbá jogosítsa őt fel a bíróság a l.-i 056/8, 060/29, 042/46 és 042/47, valamint az e.-i 0191/23 helyrajzi számú ingatlanok kizárólagos használatára. Az e.-i 0189/3 helyrajzi számú és a l.-i 056/7 helyrajzi számú ingatlanok másik 1/2 részét a bíróság adja az I. rendű alperes használatába, a többi közös vagyont képező és a felperes kizárólagos használatába nem kerülő ingatlannal együtt.

A felperes a fentiek szerinti rendezés iránti kérelmét arra alapította, hogy a kizárólagos használatába kért földterületek egy részén jelenleg is gazdálkodik, illetve egyes földterületek az általa lakott tanya mellett helyezkednek el.

Az I. rendű alperes elismerte a felperes tulajdoni igényét, nem vitatta a felperes haszonélvezeti jog gyakorlásával kapcsolatos jogosultságát sem, azonban a felperesi keresettől eltérően kérte a földterületek használatának rendezését. Azt kérte, hogy a k.-i 0209/25, az e.-i 0191/23, 189/3, a l.-i 060/29, 042/46 és 042/47 helyrajzi számú ingatlanokat adja a bíróság a felperes kizárólagos használatába, míg őt jogosítsa fel az e.-i 0191/18, 0189/18, a l.-i 056/8 és 056/7 helyrajzi számú ingatlanok kizárólagos használatára. Ezáltal ténylegesen a földterületek több, mint a fele részének használatára válna jogosulttá, figyelemmel azonban arra, hogy fennálló hiteltartozásokat ő törleszti, a törlesztés anyagi feltételét a földterületek hasznából származó bevételből tudja biztosítani.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az I. rendű alperes kizárólagos tulajdonaként nyilvántartott k.-i 0209/25 helyrajzi számú, az e.-i 0191/18 helyrajzi számú és a l.-i 056/8 helyrajzi számú ingatlan 1/2 tulajdoni hányadát a felperes házastársi közös szerzés jogcímén megszerezte. Megállapította, hogy az I. rendű alperes javára az e.-i 0191/23, 0189/18, 0189/3, a l.-i 060/29 és 056/7 helyrajzi számú ingatlanok vonatkozásában bejegyzett haszonélvezeti jog a felperest házastársi közös vagyon jogcímén egyenlő arányban, az I. rendű alperessel közösen illeti meg. Megkereste az illetékes földhivatalokat a tulajdoni változás, valamint a haszonélvezeti jogi jogosultság ingatlan-nyilvántartásba házastársi közös vagyon jogcímén való bejegyezésére.

Az elsőfokú bíróság ezt követően rendezte a házastársak közös vagyonát képező, valamint a haszonélvezeti joguk alapján megillető ingatlanok használatát. A felperest jogosította fel a l. 056/8 helyrajzi számú, a 060/29 helyrajzi számú, a 042/46 helyrajzi számú, a 042/47 helyrajzi számú ingatlanok kizárólagos

használatára, míg az I. rendű alperest jogosította fel az e.-i 191/18 helyrajzi számú, a 189/18 helyrajzi számú, a k.-i 209/25 helyrajzi számú és a l.-i 191/23 helyrajzi számú ingatlanok kizárólagos használatára. Az e.-i 189/3 helyrajzi számú és a L. 056/7 helyrajzi számú ingatlanok használatát oly módon osztotta meg, hogy az a felperest és az I. rendű alperest egyenlően - 1/2-1/2 arányban - illeti meg az ítélet mellékletét képező vázrajzok alapján, amely szerint a felperest a L. 056/7 helyrajzi számú ingatlanból a változási vázrajzon II. sorszámmal jelölt 9,9601 hektár, az I. rendű alperest pedig a I. sorszámmal jelölt 9,9600 hektár, míg az E. külterület 0189/3 helyrajzi számú ingatlanból a felperes a I. sorszámmal jelölt 3,3116 hektár, az I. rendű alperes pedig a II. sorszámmal jelölt 3,3115 hektár földterület földrészletet használhatja kizárólagosan. Kötelezte a felperest és az alperest, hogy az ítélet szerint az ellenérdekű fél használatába kerülő földterületeket 30 napon belül bocsássák az ellenérdekű fél birtokába. A II.- IX. rendű alpereseket a fentiek túrésére kötelezte.

Az elsőfokú bíróság ítéletének - a felülvizsgálati kérelemmel érintett - indokolásában az irányadó jogszabályokat felhívva az 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: régi Ptk.) 140. § (1) bekezdése és 143. § (3) bekezdése alapján rendezte a földterületek használatát.

Az elsőfokú bíróság a felperes használati rendezés iránti keresetét megalapozottnak ítélte. A felperes a térképmásolatok csatolásával bizonyította, hogy a földterületek ténylegesen a tanyaépület körül helyezkednek el és vázrajzot csatolt az általa kért két ingatlan egyenlő arányú használati megosztására. Az általa igényelt rendezés célszerű, mivel - nem vitatottan - a felperes lakik az utolsó közös lakóhelyül szolgáló tanyaépületben.

Az elsőfokú bíróság szerint a használat rendezése körében nem releváns az alperesnek a hiteltörlesztésre és ezáltal a tulajdoni hányadát meghaladó használatra vonatkozó érvelése. A peradatok alapján igazolt, hogy a hiteltörlesztésében a II. rendű alperes is részt vett, a jövőbeli hiteltörlesztések teljesítése pedig bizonytalan. Nincs ugyanis garancia arra, hogy ezen földterületek hasznából tesz majd ténylegesen eleget az I. rendű alperes a hitelszerződésben meghatározott kötelezettségének. Nem találta alaposnak az I. rendű alperes hivatkozását a korábban lefolytatott birtokvédelmi eljárásra sem. A jogerős döntés megállapította, hogy a felek között nem volt használati megállapodás, a jegyző határozatát helybenhagyó bírósági ítélet pedig csak az ideiglenesen kialakult birtokállapotot védte. A jelen per tárgya - részben - a használati megállapodás hiányának ítélettel történő pótlása volt. Az eljárások óta a birtokállapot megváltozott és tartósan attól eltérően áll fenn. A használati rendezés során csak az egyik

szempont lehet a korábbi tényleges birtokállapot, önmagában azonban a jogvitát nem dönti el.

Az elsőfokú bíróság értékelte az I. rendű alperes azon érvelését, hogy az egyes ingatlanok osztott használata a felperes és I. rendű alperes között kialakult elmérgesedett viszonyra figyelemmel nem célszerű. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, mivel a vitás földterületek a perbeli földek több, mint fele részét képezik, ha ezen földterületek kizárólagosan valamelyik fél használatába kerülnének, a másik felet érdeksérelem éri, mert jelentősen kisebb földterületen gazdálkodhat. Ezáltal az elsőfokú bíróság az arányosság elvének figyelembevételével elkerülhetetlennek ítélte ezen földterületek használati megosztását is. Az I. rendű alperes érvelésével szemben a megosztott használat több konfliktussal nem jár, hiszen olyan helyzet áll elő, mintha a felek szomszédos ingatlanokat használnának.

Az elsőfokú bíróság számszakilag levezette, hogy a felperes kizárólagos, illetve osztott használatába adott mezőgazdasági földterület összesen 17,6831 hektárt jelent, míg az alperes használatába 17,9418 hektár került.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést. Fellebbezésében kérte, hogy a másodfokú bíróság elsődlegesen jelen peres eljárást függessze fel, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és a használati megosztást az érdemi ellenkérelmében meghatározottak szerint rendelje el, ezt meghaladóan pedig a felperes keresetét utasítsa el.

Előadta, hogy folyamatban van közte és a felperes között a házastársi közös vagyon megosztása iránti peres eljárás, a Legfelsőbb Bíróság 10. számú Irányelvének 9. pontja szerint pedig a házassági vagyoni jogi perben kell valamennyi igényt együttesen és véglegesen rendezni. Jelen peres eljárás házassági vagyoni jogi pernek minősül, mert a felperes tulajdoni igényt is előterjesztett, tehát bíróság nemcsak a mezőgazdasági ingatlanok használatáról döntött, hanem tulajdonjogot is megállapított, ezzel pedig maximálisan túlterjeszkedett a jogszabály adta kereteken. A klasszikusan házastársi vagyoni közösséghez tartozó kérdésekben hozott döntésével a házastársi vagyoni közösség megosztására vonatkozó eljárásból bizonyos ingatlanokat kiemelt, ezáltal az egységes és teljes körű rendezés elvét megsértette. Jogi álláspontja szerint a két eljárás egyesítése, illetve jelen eljárás tárgyalásának felfüggesztése lenne indokolt. Jogszabálysértően járt el tehát az elsőfokú bíróság, amikor ez irányú kérelmeit elutasította. Hivatkozott a 10. sz. Irányelv 9. pontjára, és a Legfelsőbb Bíróság BH. 1977/151., a BH. 1978/26., a BH. 1982/518. és a BH. 1994/140. eseti döntéseire.

Az elsőfokú bíróság döntése érdemi részét illetően előadta, hogy a házasság felbontása és a házastársi közös vagyon megosztása iránti perben ő is kérte az utolsó közös lakás - a tanya - kizárólagos használatára való feljogosítását. Sérelmezte, hogy jelen eljárásban a bíróság úgy rendezte a földterületek használatát, hogy azt célszerűségi szempont alapján az utolsó közös lakás használatához kapcsolta, holott arról bírósági ítélet még nem született.

A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a kijavítással hagyta helyben, hogy az I. rendű alperes az eleki 191/23 helyrajzi számú ingatlan kizárólagos használatára jogosult.

A másodfokú bíróság az I. rendű alperes eljárásjogi kifogásait nem osztotta. Következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a házassági vagyontársaság (házastársi közös vagyon) megosztásánál elsődleges az egységes rendezés elve, vagyis a megosztásnak a házastársi közös vagyonhoz tartozó valamennyi vagyontárgyra ki kell terjednie. A másodfokú bíróság álláspontja szerint azonban jelen peres eljárásban nem került sor a házastársi közös vagyonhoz tartozó egyes vagyontárgyak megosztására, hiszen csupán a tulajdoni igény, illetőleg a haszonélvezeti jog közös vagyoni jellegét állapította meg a bíróság. A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy a házastársi közös vagyonhoz tartozó vagyontárgyak tekintetében a tulajdonjog megállapítása a közös vagyon megosztása iránti igény előterjesztése nélkül is kérhető, ez nem sérti önmagában az egységes és teljes körű elbírálás elvét. Az I. rendű alperes maga sem vitatta a felperes tulajdoni igényének bejegyzését, ezáltal a tulajdonjogi, haszonélvezeti jog rendezése az I. rendű alperes jogsérelmével nem járt. Nincs akadálya annak, hogy az ilyen módon közös tulajdonba került ingatlanokon a közös tulajdon később, - a vagyoni jogi igények kölcsönös elszámolása mellett - a házassági vagyoni jogi perben kerüljön megszüntetésre.

A másodfokú bíróság nem találta alaposnak az I. rendű alperesnek a Csjt. 31/B. § (4) bekezdésére való hivatkozását sem. A Csjt. fenti szakasza csak a házastársak utolsó közös lakásának minősülő ingatlanra alkalmazható, míg a jelen perben a használati rendezésre a Ptk. 140., 144. §-ai az irányadóak. A Legfelsőbb Bíróság Pk. 8. számú állásfoglalása értelmében a Ptk. rendelkezései mellett nincs akadálya annak, hogy a bíróság - egyetértés hiányában - a tulajdonostársak között felmerült birtoklási és használati vitát úgy rendezze, hogy a használat és hasznosítás módját végrehajtható határozattal maga állapítja meg. A rendezésnél döntő szempont a tulajdoni hányad, hiszen a hasznok a tulajdonostársakat tulajdoni hányaduk arányában illetik meg.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen, a jogszabálynak megfelelően rendezte a használatot. Osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban, hogy az okszerű

gazdálkodás követelményeinek és a tulajdoni hányadoknak a felperes által előterjesztett rendezési mód megfelelt. Az I. rendű alperes ellenkérelme szerinti rendezés ezzel szemben az ő javára egyenlőtlenséget teremtene, amelyre a felek ilyen irányú megállapodásának hiányában a Ptk. szerint nincs lehetőség. A házastársak közös vagyonához tartozó hitelek törlesztése pedig a használat megosztásánál nem vehető figyelembe.

A jogerős ítélet ellen az I. rendű alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kérte, hogy a Kúria az első-, illetve másodfokú ítéletet teljes egészében helyezze hatályon kívül és a jogszabálysértő határozatok helyett hozzon új határozatot, amelyben az e.-i 0191/18 helyrajzi számú, a 0189/18 helyrajzi számú, valamint a l.-i 056/8 helyrajzi számú és 056/7 helyrajzi számú ingatlanok kizárólagos használatára őt jogosítsa fel.

Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmét a Csjt. 31. § (2), (3) bekezdésében foglaltak megsértésére alapította. Fellebbezési érvelését teljes egészében megismételve előadta, hogy a Legfelsőbb Bíróság 10. számú Irányelvének 9. pontja, illetve számos - általa a fellebbezésben is hivatkozott - eseti döntés egyértelműen kimondja, hogy a házassági vagyoni jogi perben valamennyi igény együttes és végleges rendezésére kell törekedni. A jogerős döntés a tulajdonjog és a haszonélvezeti jog megállapításával a jogszabály adta kereteken túlterjeszkedett, mert a házastársi közös vagyonhoz tartozó kérdésekben is döntött.

Ezt meghaladóan jogszabálysértő az ingatlanok használati rendezése is. Az életközösség alatt felvett hiteleket (közös adósságot) ő törleszti, ennek anyagi fedezeteként megalapozottan terjesztette elő a tulajdoni hányadát meghaladó használat iránti igényét. Ráadásul a hitelek visszafizetésének elszámolása is a házassági vagyoni közösségbe tartozik. Mindezeket az eljáró bíróságok a felperes hiteltörlesztése miatt figyelmen kívül hagyták. A közös vagyon megosztásánál azonban a törlesztés tényleges elszámolását nem lehet „lazán” kezelni, mert a pontos tisztázást követően lehet meghatározni az egy-egy fél részére jutó értéket és ennek függvényében lehet a tulajdonjogot megállapítani, a haszonélvezeti jogot megosztani, valamint a használatot rendezni. Az eljáró bíróságok azonban a tulajdonjog megállapításakor mindezt figyelmen kívül hagyták.

Az I. rendű alperes rámutatott arra is, hogy a házastársi vagyoni közösség megszüntetése (helyesen: házastársi közös vagyon megosztása) iránti perben kérte a tanya, mint utolsó közös lakás kizárólagos használatát. Megismételte azt a fellebbezési érvelését, hogy célszerű, ha annak a félnek a használatába kerülnek a tanya körüli ingatlanok, aki végül is az ingatlan kizárólagos használatjává válik. A felülvizsgálati kérelmére 144.000 forint

illetéket lerótt.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet terjesztett elő, amelyben kérte a jogerős ítélet hatályban való fenntartását.

Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a per tárgyának értéke nem éri el a Pp. 271. § (2) bekezdésében meghatározott törvényi minimumot, ezáltal a Pp. 271. § (2) bekezdése alapján - mivel a jelen per vagyoni jogi pernek minősül - a felülvizsgálat kizárt.

Ezt meghaladóan a felperes rámutatott arra, hogy az I. rendű alperes az eljárásban elismerte a nevén nyilvántartott ingatlanok házastársi közös szerzeményi jellegét és elismerte a haszonélvezettel kapcsolatos vagyoni jogi igényét is. Ebből pedig az a következtetés vonható le, hogy az I. rendű alperes kizárólag a neki sérelmes használati szabályozást vitatja, amelyre álláspontja szerint felülvizsgálati kérelem nem nyújtható be, mert az a bíróságok Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt mérlegelését támadja.

A felperes álláspontja szerint a jogerős ítélet nem jogszabálysértő. Az eljárás bíróságok a használat rendezésekor a jogszabályoknak megfelelően jártak el. Az I. rendű alperes eljárási hivatkozását a felperes vitatta. Jelen per előbb indult, mint a házastársi közös vagyoni megosztása iránti eljárás, így a teljes körű és végleges vagyoni rendezés elvének megsértése fel sem merülhet.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között bírálta felül.

A felperes felülvizsgálati kérelmét a Csjt. 31. § (2) és (3) bekezdésében foglaltak megsértésére alapította.

A felülvizsgálati kérelem tartalma alapján azonban elsődlegesen azt sérelmezte, hogy az eljárás bíróságok a Legfelsőbb Bíróság 10. sz. Irányelvének 9. pontját megsértve súlyos eljárásjogi szabálysértést követtek el, amikor a jelen perben elbírálták a felperes tulajdonjogi és használati igényét úgy, hogy közben a felek között folyamatban van a házastársi közös vagyoni megosztása iránti eljárás.

1. A perbeli esetben - az I. rendű alperes érvelésével szemben - a per tárgyát nem a házastársi közös vagyoni megosztása képezte, a felperes keresetében ilyen igényt nem terjesztett elő, sőt a bíróság felhívására kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy nem kéri a teljes házassági közös vagyoni megosztását (2.P.20641/2012/12

sorszámú jegyzőkönyv). Az I. rendű alperes ezt követően indított peres eljárást a házasság felbontása és a közös vagyon megosztása iránt.

1.1. Az I. rendű alperes - a fellebbezésével egyezően - felülvizsgálati kérelmében is hangsúlyozottan sérelmezte azt, hogy a bíróságok „lesöpörték” a perek egyesítése, illetve jelen eljárás felfüggesztése iránti kérelmét.

Következetes a bírói gyakorlat abban, hogy a Pp. 149.§ (2) bekezdése szerinti egyesítés az eljáró bíróság diszkrecionális joga, mert a törvény az egyesítés lehetőségét fogalmazza meg (BH. 1987/373). Ezt meghaladóan a két eljárás I. rendű alperes által kért egyesítésének több perjogi akadály is van. A 14/2002 (VIII. 1.) IM. rendelet (Büsz) 36. § (2) bekezdése alapján az egyesítés az időben korábban lajstromozott ügyszámhoz történik. A Pp. 279. §. (2) bekezdése alapján a házassági per köteléki részére lefolytatott eljárásban harmadik személy nem vehet részt, ezáltal a jelen perhez való egyesítést a jogszabály kizárja. A közös vagyon megosztása iránti eljárás jelen perhez való egyesítése pedig azt a perjogi helyzetet eredményezné, hogy a közös tulajdon megszüntetésekor a jelen perben alperesi pozícióban levő I. rendű alperesnek a vele egy oldalon álló többi alperessel szemben kellene keresetet - tűrésre kötelezést - előterjeszteni, ami perjogilag szintén kizárt (BH. 2002/287). A Kúria megjegyzi, hogy az I. rendű alperes nem volt elzárva attól, hogy jelen perben terjessze elő viszontkeresetként a közös vagyon megosztása iránti kérelmét - nincs ugyanis jogi akadály a bontópertől független külön kereset benyújtásának - azt mégis külön perben érvényesítette.

1.2. A fenti - eljárásjogi - akadályokon túlmutatóan a teljes körű vagyoni rendezés elve alól részint maga a Csjt., részint pedig a bírói gyakorlat is kivételeket állapít meg, az tehát nem alkalmazható mereven.

A Pp. 1995. évi LX. törvénnyel módosított 164. § (2) bekezdése szerint a bíróság hivatalból bizonyítást akkor rendelhet el, ha azt a törvény megengedi. A Pp-nek a házassági vagyonjogi perekre irányadó 292. §-a pedig a bizonyítás hivatalbóli elrendelésére és lefolytatására nem ad módot, ezért a peranyag szolgáltatási kötelezettség kizárólag a feleket terheli. A házassági vagyonjogi igények egységes rendezésének elve tehát nem jelenti azt, hogy a bíróság hivatalból folytathat le bizonyítást, hanem a felek által rendelkezésre bocsátott peradatok alapján kell valamennyi igényről döntenie (BH 2003/4/157., Pfv.II.21.873/1999/5.).

Jelen perbeli esetben a felperes dologi jogi igényét a Csjt. 27. § (1) bekezdésére alapította és alappal hivatkozik arra, hogy az I. rendű alperes ezt az igényét elismerte, ezért a bíróság a

tulajdonjog körében a Pp. 163. § (2) bekezdése alapján bizonyítást nem folytatott le.

Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság arra, hogy a házastársi közös vagyon jogcímén történő tulajdonszerzés a törvény rendelkezése alapján jön létre. A házastárs tehát a házassági életközösség fennállása alatt és annak megszűnése után - az egyéb közös vagyona ki nem terjedően - pert indíthat házastársa ellen a vagyontársasághoz tartozó ingatlan, vagy ingatlanhányad fele részére vonatkozóan az ingatlan-nyilvántartáson kívül megszerzett tulajdonjogának a Ptk. 116. § (1) bekezdése alapján az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése végett. Az ingatlanon fennálló tulajdoni arányok megállapítása önmagában nem jelenti a vagyoni kérdések végleges rendezését, ezért a bíróságnak törekednie kell arra, hogy a közös tulajdon megszüntetése is megtörténjen (BH 1981/11/450.).

Mindebből pedig az következik, hogy nem sértett jogszabályt a másodfokú bíróság, amikor érdemben bírálta el a felperes keresetét a dologi jogi igény megállapítására, mert a házastársi közös vagyon megosztásának egyébként is előkérdése a házastársi közös vagyont képező vagyontárgyak számbavétele és a közös vagyont képező ingatlanok tulajdoni hányadának rendezése.

2. Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelme a használat rendezése körében lényegében azon alapul, hogy a jogerős ítélet a perbeli adatok téves mérlegelése folytán az általa előterjesztett rendezési módot figyelmen kívül hagyva, a felperes keresetének adott helyt.

2.1. A Pp. 270. § (2) bekezdése és 275. § (3) bekezdésében foglaltakból az következik, hogy a tényállás megállapításának módjára vonatkozó és az ügy érdemi elbírálására is lényegesen kihatással lévő eljárásjogi jogszabálysértés hiányában a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülvizsgálati eljárás keretében történő felülmérlegelésének, a bizonyítékok újraértékelésének nincs helye (BH 1993/768., BH 1995/226.).

2.2. Az I. rendű alperes által hivatkozott jogszabálysértés - a Csjt. 31. § (2) és (3) bekezdése - nem releváns a használati rendezés tekintetében. A Csjt. 31. § (2) bekezdése a házassági életközösség megszűnésének vagyoni jogi következményeit foglalja magában, a (3) bekezdés pedig a közös vagyon megosztásának legfontosabb elveit rögzíti. A jelen peres eljárás tárgya azonban nem a házastársi közös vagyon megosztása volt, hanem a felperes dologi jogi igényének Csjt. 27. § (1) bekezdésén alapuló megállapítása, valamint a felperes és az I. rendű alperes közös tulajdonát, illetve haszonélvezeti jogát érintő ingatlanok használati rendezése.

2.3. Helytállóan mutatott rá mind az első-, mind a másodfokú bíróság arra, hogy a közös tulajdon tárgyát képező ingatlanok használati rendezésére a Csjt. 31. § (5) bekezdése alapján a Ptk. 140.-144. §-ai alkalmazandók. A jogerős ítélet - visszautalva az elsőfokú bíróság ítéletére - kellő és okszerű indokát adta annak, hogy a használati rendezés tekintetében a felperes keresetének miért adott helyt, önmagában pedig az, hogy az I. rendű alperes más használati rendezési módot terjesztett elő, jogszabálysértés megállapítását nem alapozza meg. Az eljáró bíróságok az okiratok, a felperes, az I. rendű alperes, valamint a többi tulajdonostárs személyes meghallgatása alapján helytállóan, a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően mérlegelték a perbeli bizonyítékokat és okszerűen rendelkeztek a használatról. A PK. 8. számú állásfoglalás helyes értelmezésével a tulajdoni arányokból kiindulva, megalapozottan és ésszerűen osztotta meg a másodfokú bíróság - az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését helybenhagyva - a földterületek használatát.

2.4. Tévesen érvel az I. rendű alperes azzal is, hogy a földhasználat rendezésekor a házastársi közös adósság általa való fizetését az eljáró bíróságok jogszabálysértően nem vették figyelembe. A Kúria osztotta a másodfokú bíróság érvelését, amely szerint a házastársi közös vagyonhoz tartozó hitelek (a házastársak közös adóssága) törlesztése a használat megosztásánál relevanciával nem bír. Helyesen mutatott rá ugyanis a jogerős ítélet arra, hogy a közös adósság egyik házastárs általi fizetése a házastársi közös vagyon megosztásakor kerül elszámolásra.

2.5. Nem alapos az I. rendű alperes hivatkozása arra, hogy az utolsó közös lakás - vitatott - használata előkérdése a földterületek jelen eljárásban való használati rendezésének. A használat kérdésben a tulajdonostársak megállapodása az elsődlegesen irányadó, amennyiben tehát az utolsó közös lakás kizárólagos, vagy osztott használatáról a bíróság a jelenlegi állapottól eltérően határoz, a tulajdonostársak a földterületek eltérő használatában is megállapodhatnak, illetve a közös tulajdon megszüntetése esetén a használat jelen ítélettel való rendezése okafogyottá válik.

3. Tévesen érvel a felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a felülvizsgálati eljárás kizárt voltára. A Pp. 271. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárás értékhatárhoz kötöttsége nem vonatkozik azokra az ügyekre, amelyek ingatlan tulajdonára, vagy ingatlant terhelő jogra vonatkoznak, vagy ingatlanra vonatkozó jogviszonyból erednek. Az ingatlan használatának rendezésére irányuló peres eljárás az ingatlanra vonatkozó jogviszonyból ered, a Pp. 24. §-a értelmében pedig a használat rendezésével kapcsolatos jogviták dologi jogi pernek minősülnek.

A fentiek alapján a jogerős ítélet sem anyagi jogi, sem eljárásjogi jogszabályt nem sértett, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az I. rendű alperes a felülvizsgálati eljárási illetéket lerótt. A Pp. 270. § alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint - pervesztességére figyelemmel - a költségeit maga viseli. A Kúria a fenti jogszabályhely alapján a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet szerint a felperes felülvizsgálati eljárással felmerülő költségeit mérlegeléssel határozta meg, és azok viselésére az I. rendű alperest kötelezte.

Budapest, 2015. április 21.

Dr. Makai Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő